וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת (כא) יִשְׁמַע הַבְּדָלָה (ו) מֵאֲחֵרִים, וְאִם אֵין אֲחֵרִים אָצְלוֹ, * יָכוֹל לְהַבְדִּיל (ז) בְּשַׁבָּת (כב) מִבְּעוֹד יוֹם וְלִשְׁתּוֹת, (כג) * וּלְקִבֵּל אַחַר כָּךְ הַתַּעֲנִית עָלָיו (תרומת הדשן סימן (קנ״ט) [קנ״ד]): ז יְ**הַמַּבְדִּיל עַל הַיַּיִן** (כד) **עַל** (מ) **שֶׁלָּחָנוּ, אֲפִלּוּ הִבְדִּיל קֹדֶם שֶׁנָּטַל יָדָיו, פּוֹטֵר הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו,** ס וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא פָּטַר (כה) אֶלָּא אִם כֵּן נָטַל יָדָיו קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל. הַגָּהָה: (כו) וְאִם הִבְדִּיל עַל כּוֹס שֶׁל הַבְּדָלָה. וְאִם אֵין לוֹ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד (כח) וְסָבוּר שֶׁיִּבְיאוּ לוֹ יַיִן יוֹתֵר, וְהִבְדִּיל עַל

(ט) תְּחִלָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַחֲרָיו בְּרָכָה מֵעֵין שָׁלֹשׁ (תוספות (מכות מכ: ד״ה וכן) ומרדכי פרק כיצד מברכין (סי׳ קמד)): **ח** (כז) **כְּשֶׁפּוֹטֵר הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו,** ע **גַּם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל כּוֹס שֶׁל הַבְּדָלָה. וְאִם אֵין לוֹ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד** (כח) **וְסָבוּר שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ יַיִן יוֹתֵר, וְהִבְדִּיל עַל**

ג הָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ר׳ דְּבָרְכוֹת (סי׳ לב) וְרֵישׁ פֶּרֶק י׳ דְּפְסָחִים (סי׳ ד). ס תּוֹסְפוֹת שָׁם (בְּרָכוֹת) מ״ב (ע״ב ד״ה וְרבּוֹ). ע הָרֹא״שׁ בְּרֵישׁ פֶּרֶק עַרְבֵי פְּסָחִים (שם).

בֵּאוּר הַהֲלָכָה

ז (ו) **מֵאֲחֵרִים.** וּבְסִימָן תקנ״א סָעִיף י׳ מַשְׁמַע דְּמֻתָּר לִתֵּן לַאֲחֵרִים לִשְׁתּוֹת, וְכֵן כָּתַב בַּשָּׁלֵ״ה: (ז) **בְּשַׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם.** אַחַר שֶׁהִתְפַּלֵּל מַעֲרִיב, עַיֵּן סוֹף סִימָן רל״ג (ס״א). וּמֻתָּר לֶאֱכֹל אַחַר כָּךְ. וְהוּא הַדִּין בְּחֹל מֻתָּר לֶאֱכֹל אַחַר מַעֲרִיב מִבְּעוֹד יוֹם. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): ז (מ) **שֶׁלָּחָנוּ.** נִרְאֶה פָּשׁוּט דְּבֵאוֹתוֹ חֶדֶר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַזְּמַן וְלֹא יוּכַל לְקַיֵּם הַבְּדָלָה כְּלָל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁנֵי יָמִים דְּלֹא יַעֲבֹר הַזְּמַן טוֹב יוֹתֵר שֶׁיַּמְתִּין וְיַבְדִּיל לְבַסּוֹף שְׁנֵי יָמִים מִשֶּׁיַּבְדִּיל מִבְּעוֹד יוֹם: **(כא) יִשְׁמַע הַבְּדָלָה מֵאֲחֵרִים.** וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְהַבְדִּיל בְּעַצְמוֹ וְיֵתֵן לַאֲחֵרִים לִשְׁתּוֹת וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רע״ב סָעִיף ט׳, אַךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם סק״ט) שָׁדֵי בָּזֶה שָׁם נָרֻגָּא דָּזֶה אֵינוֹ מֻתָּר רַק דַּוְקָא כְּשֶׁאֲחֵרִים בְּעַצְמָן אֵין יוֹדְעִים לְבָרֵךְ, וְלָכֵן עֲצָה זוֹ עֲדִיף טָפֵי: **(כב) מִבְּעוֹד יוֹם.** הַיְנוּ אַחַר פְּלַג הַמִּנְחָה, וְיִתְפַּלֵּל גַּם כֵּן מַעֲרִיב מִקֹּדֶם וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רצ״ג סָעִיף ג׳, וַאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת אַחַר כָּךְ, (נ) וְלֹא אָמְרִינַן דְּכֵיוָן דְּאַבְדִּיל כְּבָר קִבֵּל עָלָיו אֶת הַתַּעֲנִית וְאָסוּר בִּשְׁתִיָּה, מִשּׁוּם דְּעִקַּר הַתַּעֲנִית אֵינוֹ מַחֲמַת חוֹבָה (נ) כְּתִשְׁעָה בְּאָב, אֶלָּא מַחֲמַת נִדְרוֹ, וּבִנְדָרִים הוֹלְכִים אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם, וּבִלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם גַּם אַחַר שֶׁהִבְדִּיל מִקְרֵי יוֹם, וְהַתַּעֲנִית אֵינוֹ מַתְחִיל אֶלָּא מִתְּחִלַּת הַלַּיְלָה, (נ) וְאָפְשָׁר שֶׁגַּם בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא סָפֵק לַיְלָה וְיוֹם בְּשִׁאָר יְמֵי הַחֹל גַּם כֵּן אֵין חַל עָלָיו חוֹבַת תַּעֲנִית מִבְּעוֹד יוֹם אַף שֶׁכְּבָר הִתְפַּלֵּל עַרְבִית: **(כג) וּלְקַבֵּל אַחַר כָּךְ.** אֵין הַכַּוָּנָה שֶׁיְּקַבֵּל תַּעֲנִית מַמָּשׁ, (נ) דְּהָא כְּבָר קִבֵּל עָלָיו הַיּוֹם בְּמִנְחָה כְּדִרְךָ כָּל תַּעֲנִית שֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל בְּמִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו. (נ) וְאִי מֵירֵי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו נֶדֶר מְכֻבָּר לְהִתְעַנּוֹת כָּל שִׁשָּׁה יָמִים שֶׁאַחַר שַׁבָּת, גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ עַתָּה לְקַבֵּל תַּעֲנִית כְּלָל, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיְּקַבֵּל אַחַר כָּךְ בְּדַעְתּוֹ שֶׁיִּתְחִיל הַתַּעֲנִית מֵעַתָּה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה וּלקבל): ז (כד) **עַל שֶׁלָּחָנוּ.** לָאו דַּוְקָא, וְלֹא בָּא לְמַעֵט אֶלָּא חֶדֶר אַחֵר דְּשָׁם הָוֵי הַהַבְדָּלָה מִידֵי אַחֲרִינָא, אֲבָל (מ) בְּאוֹתוֹ חֶדֶר חָשׁוּב עַל שֶׁלְּחָנוֹ, דְּהָא בְּדַעְתָּם לִשְׁתּוֹת אַחַר כָּךְ בְּסְעוּדָה שָׁיֹאכְלוּ שָׁם אַחַר זֶה: **(כה) אֶלָּא אִם כֵּן נָטַל יָדָיו.** שָׁנִטְילַת יָדַיִם הִיא הַתְחָלַת קְבִיעוּת הַסְּעוּדָה וְשַׁיְכָא לַסְּעוּדָה. וְהָא דְּמַתָּר לְהַבְדִּיל וְלֹא חָשִׁיב הָפְסֵק בֵּין נְטִילָה לְהַמּוֹצִיא עַיֵּן בְּסִימָן קע״ד בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ו׳: **(כו) וְאִם הִבְדִּיל תְּחִלָּה.** הַגַּ״ה זוֹ הִיא מַסְקָנַת דַּעַת הֵישׁ אוֹמְרִים דְּסִבְרָא לְהוּ דְּמָה שֶׁהִבְדִּיל קֹדֶם הַנְּטִילָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עַל שֻׁלְחָנֵנוּ אֵינוֹ שַׁיָּךְ לְמָה שֶׁשִּׁשָּׁה תּוֹךְ הַמָּזוֹן אַחַר כָּךְ, וּמִשּׁוּם הָכִי צָרִיךְ לְבָרֵךְ מֵחָדָשׁ תּוֹךְ הַסְּעוּדָה עַל הַיַּיִן, וְעַל כֵּן חַיָּב לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה קֹדֶם הַסְּעוּדָה. (נ) וְלַהֲלָכָה יֵשׁ לִפְסֹק סְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל וּפָטוּר מִבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וּבְתוֹךְ הַסְּעוּדָה גַּם כֵּן פָּטוּר לְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן קע״ד סָעִיף ד׳ וּבְמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: **ח (כז) כְּשֶׁפּוֹטֵר וְכוּ׳.** הַיְנוּ דְּאַז בְּוַדַּאי אָמְרִינַן (מ) דִּשְׁתִיָּה חֲדָא הִיא וְהַבְרָכַת הַמָּזוֹן פּוֹטֵר גַּם לְכוֹס הַבְּדָלָה מִבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וַאֲפִלּוּ אִם בֵּרַךְ בִּרְכַת הַמָּזוֹן בִּלְא כוֹס, הַבְּרָכַת הַמָּזוֹן עַצְמוֹ פּוֹטְרוֹ, אֲבָל אִם אֵין לוֹ יַיִן עַל תּוֹךְ הַמָּזוֹן וְגַם אֵין לוֹ כוֹס לִבְרַכַת הַמָּזוֹן שֶׁיִּפְטֹר גַּם אוֹתוֹ דָּרָךְ אַגַּב בִּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלּוֹ, אֲז יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ נִפְטָר בִּבְרַכַת הַמָּזוֹן וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל כּוֹס הַבְּדָלָה, וְזֶהוּ תַּמְצִית בֵּאוּר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: **(כח) וְסָבוּר שֶׁיְּבִיאוּ וְכוּ׳.** דְּאִי לָאו הָכִי (מ) הֲלֹא מְבֹאָר בְּרֵישׁ סָעִיף ג׳ דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֹאכַל קֹדֶם הַבְּדָלָה וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ בִּרְכַת הַמָּזוֹן וְיַבְדִּיל עַל כּוֹס אֶחָד, עַיֵּן שָׁם. וְעוֹד, דְּאִי לָאו הָכִי עָדִיף טָפֵי לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה תֵּכֶף אַחַר

בֵּאוּר הַגְּרָ״א

שְׁרְגִילִין לְהִתְפַּלֵּל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאַחַר כָּךְ מַבְדִּילִין בְּאוֹתוֹ חֶדֶר חָשִׁיב עַל שֻׁלְחָנוֹ, דְּהָא בְּדַעְתָּם לִשְׁתּוֹת אַחַר כָּךְ בִּסְעֻדָּה שֶׁיֹּאכְלוּ אַחֲרֵי זֶה. ט״ז (סק״ה): (ט) **תְּחִלָּה.** זֶה נָקֵי אִם הִבְדִּיל קֹדֶם נְטִילָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עַל שֻׁלְחָנוֹ אֵינוֹ שַׁיָּךְ לְמָה שֶׁשִּׁשָּׁה אַחַר כָּךְ תּוֹךְ הַמָּזוֹן, מִשּׁוּם הָכִי צָרִיךְ לְבָרֵךְ תּוֹךְ הַסְּעֻדָּה, עַל כֵּן חַיָּב

בֵּאוּר הַלָּכָה

זוטָא (סק״ב) **דְּיָכוֹל מִיד קֹדֶם הַתְּפִלָּה,** וְהַשַּׁעַם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֵר שְׁתִיַּת הַכּוֹס הַרְבֵּה מֵעֵת שֶׁבֵּרַךְ עָלָיו בִּרְכַת הַמָּזוֹן. א] **אֲבָל אֵין הָעוֹלָם נוֹהֲגִין כֵּן, אֶלָּא מִתְפַּלְּלִין וְאַחַר כָּךְ מַבְדִּילִין, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּדָרְכֵי הַחַיִּים** (דין איסור אכילה קודם הבדלה ס״ד): ו * **יָכוֹל לְהַבְדִּיל בְּשַׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם.** עַיֵּן בְּבִרְכֵי מְנָדִים (א״א סק״ט) שֶׁכָּתַב דְּמִדְּיֵי כֵּיוָן שֶׁהַבְדָּלָה בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּת, דְּאָז כֵּיוָן שֶׁהַבְדָּלָה אֲסוּר לֶאֱכֹל, אֶלָּא קֹבֶל כְּבָר עָלָיו הַתַּעֲנִית שֶׁלֹּשָׁה יָמִים מִיּוֹם רִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם, וְדַיְקָא אִם הִבְדִּיל קֹדֶם שֶׁיִּתְעַנֶּה שְׁלֹשָׁה יָמִים מִיּוֹם רִאשׁוֹן שֶׁנִּדַּר לְהִתְעַנּוֹת כָּל יוֹם רִאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ׳. וְלַעֲנִיּוּת דִּעְתִּי נִרְאֶה דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם אֵין כַּוָּנָתוֹ לָזֶה, רַק לְסֹתֶר דִּבְרֵי הָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ב) שֶׁהֵבִין בִּדְבְרֵי הַלְּבוּשׁ (ס״ה) שֶׁלֹּא הָיָה קֹדֶם הַבְּדָלָה קְבָלָה כְּלָל, וְעַל כֵּן כָּתַב עָלָיו לֹא יָדַעְתִּי מַאי קָאָמַר עַיֵּן שָׁם, וְהַסִּבָּה לָזֶה שֶׁלֹּא הָיָה לְפָנָיו הַפְּרִי מְגָדִים סֵפֶר הָעוֹלַת שַׁבָּת כַּאֲשֶׁר כָּתַב בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא הִשִּׂיגוֹ רַק מִסִּימָן שי״ט וְהָלְאָה], אֲבָל לְדִינָא אֵין נִפְקָא מִנָּהּ כְּזֶה שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּמִנְחָה. וְלֹא דְּמֵי לְתִשְׁעָה בְּאָב וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁשָּׁם הוּא תַּעֲנִית חוֹבָה בְּעַצְמוֹ, לָכֵן חָמִיר שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַבְדִּיל מִבְּעוֹד יוֹם וְזֶה נֶחְשָׁב לְקַבָּלָה וְיִהְיֶה אָסוּר לוֹ לִשְׁתּוֹת אַחַר כָּךְ. וַאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר שֶׁכְּבָר נִתְּנָה הָעֵצָה לְקַבָּלָה מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם לְדִיּוּק כַּאֲשֶׁר כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים, מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, כִּי מָצָאתִי בְּהָדְיָא בְּאַלְיָה רַבָּה (ס״ק יג) דִּמְיֵרֵי כָּאן שֶׁכְּבָר קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית בְּמִנְחָה וַאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לוֹ לִשְׁתּוֹת מִכּוֹס הַבְּדָלָה כֵּיוָן שֶׁהוּא עֲדַיִן וַדַּאי יוֹם, וְכֵן כָּתַב בְּמַאמַר מָרְדְּכַי (סק״ט) גַּם כֵּן בְּהָדְיָא כַּאֲשֶׁר אַצְתִּיק לְשׁוֹנוֹ לְקַמָּה:

* **וּלְקַבֵּל אַחַר כָּךְ הַתַּעֲנִית עָלָיו.** הַדִּבּוּר פָּשׁוּט דְּהַגַּ״ה קְבָלָה לָאו קַבָּלַת הַתַּעֲנִית בְּמִנְחָה הִיא, דְּפִשִׁיטָא שֶׁכְּבָר הִתְפַּלֵּל מִנְחָה מִקֹּדֶם שֶׁהִבְדִּיל, אֶלָּא הָכָא קַבָּלַת תַּעֲנִית מַמָּשׁ קָאָמַר לֵיאַסֵּר בַּאֲכִילָה מִשָּׁעָה זוֹ, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְקִבֵּל הַתַּעֲנִית בְּתִפְלָּה דְּהֵינוּ שֶׁקִּבֵּל לְהִתְעַנּוֹת כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים, מִכָּל מָקוֹם הָיָה מֻתָּר לוֹ לֶאֱכֹל כָּל הַלַּיְלָה כִּדְיָן תַּעֲנִית נְדָבָה דְּעִלְמָא שֶׁהוֹלֵךְ וְאוֹכֵל כָּל הַלַּיְלָה אַף עַל פִּי שֶׁקִּבֵּל הַתַּעֲנִית, וְכָאן שֶׁרוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת הָיָה מֻתָּר עַל כָּל פָּנִים לֶאֱכֹל עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְקָאָמַר דְּמִבְּדִיל מִבְּעוֹד יוֹם וְשׁוֹתֶה וּמְקַבֵּל עָלָיו תַּעֲנִיתוֹ לֵיאָסֵר בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְצָרִיךְ קְבָלָה אַחֶרֶת לְשֶׁאָסַר, עַיֵּן בְּהִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְתִרְאֶה שֶׁהַדְּבָרִים בְּרוּרִים וּמְכֻרָּחִים. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמַּאמַר מָרְדְּכַי (שם), וְכֵן פְּרֹשׁ הָאַלְיָה רַבָּה (שם). **מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה שְׁנֵי יָמִים וּשְׁנֵי לֵילוֹת קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה [וְלֹא הָיָה לוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִמֵּי לִשְׁמֹעַ הַבְּדָלָה דְּאִם הָיָה לוֹ דַּעַת הָאַחֲרוֹנִים דְּטוֹב יוֹתֵר לַעֲשׂוֹת כָּךְ] וּמַבְדִּיל בְּלֵיל שְׁלִישִׁי וְאֵרַע בּוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה,** ב] **כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ט) **דְּיַעֲשֶׂה הַבְּדָלָה עַל כּוֹס אֶחָד וְקִדּוּשׁ עַל כּוֹס אַחֵר וְלֹא יַעֲשֶׂה שְׁנֵיהֶם עַל כּוֹס אֶחָד,** דְּאֵין אוֹמְרִים שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת עַל כּוֹס אֶחָד אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דְּתַרְוַיְיהוּ חֲדָא מִלְּתָא הִיא, עַיֵּן שָׁם שֶׁהָאֲרִיךְ עוֹד בְּעִנְיָן הַזֶּה. **וְלַעֲנִיּוּת דִּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בְּעִקַּר הָעִנְיָן טוֹבָא אִם יָכוֹל עַתָּה לַעֲשׂוֹת הַבְּדָלָה, דְּהֵאֵיךְ יְסַיֵּם עַתָּה בְּהַבְּרָכָה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל אַחֲרֵי שֶׁעַתָּה הוּא קֹדֶשׁ, [וְלִסַּיֵּם עַתָּה בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ גַּם כֵּן לֹא יִתְכַּן כְּמוֹ**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סר קנד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **(נ) דְּבוֹ אֵין יָכוֹל לְהַבְדִּיל מִבְּעוֹד יוֹם כְּשֶׁחָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּיוֹם א׳, דְּאִי יַבְדִּיל יִהְיֶה אָסוּר לוֹ לִשְׁתּוֹת דְּנִחְשָׁב כְּקַבָּלָה,** וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקנ״ו בְּמָגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן): **(נ) דְּ**תוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״י). וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תקס״ב בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אימתי): **(נ) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ט): **(ט) אַלְיָה רַבָּה** (סק״ט): **(מ) מָגֵן** אַבְרָהָם (שם): ז **(נ) טַ״ז** (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נ) טַ״ז** (סק״ה) וְכֵן הִכְרִיעַ הַמַּחֲבַר בְּעַצְמוֹ לְעֵיל (סר קצד ס״ד). וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּחֲבַר וְהִשְׁמִיטוֹ הַט״ז, וּבְכֻלָּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַתּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״י יד), וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם: **ח (מ) מָגֵן** אַבְרָהָם (סק״י יא) וּפְרִי מְגָדִים (א״א שם): **(מ) פְּרִישָׁה** (סק״י יא) וּפְרִי מְגָדִים (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ז) כתב שיבדיל מיד כדי שלא יאחר שתיית הכוס אחר ברכת המזון. **ב]** ובשו״ע הרב (סי״ב) כתב שישמע קידוש מאחרים ואח״כ יעשה הבדלה בעצמו ואח״כ יברך המוציא ויאכל מיד.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רצט

אוֹתוֹ כּוֹס, וְאַחַר כָּךְ לֹא הֵבִיאוּ לוֹ יוֹתֵר וּבֵרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּלֹא כּוֹס, * פ יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (כט) שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל כּוֹס (י) שֶׁל הַבְדָּלָה: ט צ אִם רוֹצֶה (ל) לִסְעֹד תֵּכֶף לְהַבְדָּלָה, צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יָבִיא לָחֶם לַשֻּׁלְחָן קֹדֶם הַבְדָּלָה, וְאִם הֵבִיא, פּוֹרֵס עָלָיו מַפָּה וּמְכַסֶּנּוּ, לְפִי שֶׁהוּא מֻקְדָּם בַּפָּסוּק (לא) וְצָרִיךְ לְהַקְדִּימוֹ אִם לֹא יְכַסֶּנּוּ: י ק אָסוּר לַעֲשׂוֹת (לב) שׁוּם מְלָאכָה (לג) קֹדֶם שֶׁיַּבְדִּיל, ר וְאִם הִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה מַתְּר אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא הִבְדִּיל עַל הַכּוֹס. וְאִם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה, (לד) ש אוֹמֵר (יפ) [יא] הַמַּבְדִּיל (לה) (בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל) (לו) בָּלֹא בְּרָכָה וְעוֹשֶׂה מְלָאכָה. הַגָּהּ: וְכֵן נָשִׁים (לז) שֶׁאֵינָן מַבְדִּילִין (יכ) בַּתְּפִלָּה יֵשׁ לִלְמֹדָן שֶׁיֹּאמְרוּ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל קֹדֶם שֶׁיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה (כל בו (סי׳ מח)). וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל זֶה בְּמְלָאכָה גְּמוּרָה כְּגוֹן כּוֹתֵב וְאוֹרֵג, (לח) אֲבָל הַדְּלָקַת (יג) הַנֵּר בָּעֲלְמָא אוֹ הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת אֵין צָרִיךְ לָזֶה (רבינו ירוחם נתיב י״ב חלק (י״ט) [כ׳]), (לט) וּמְזֶה נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג לְהַקֵּל שֶׁמַּדְלִיקִים נֵרוֹת מִיָּד שֶׁאָמְרוּ הַקָּהָל (יד) [יז] בָּרְכוּ, אֲבָל (מ) הָעִקָּר כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים לְדָלוֹת מַיִם בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת, כִּי בְּאֵרָהּ שֶׁל מִרְיָם

פ טור. צ שָׁם בְּשֵׁם ר״מ מֵרוֹטֶנְבּוּרְג. ק שַׁבָּת ק״נ (ע״ב). ר טור בְּשֵׁם רַב עַמְרָם וְרַ״שׁ שָׁם (ד״ה ותבדיל) וְהָרַב הַמַּגִּיד (פכ״ט ה״ו) בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים וְשָׁכַן הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים וְשָׁאַר פּוֹסְקִים. ש שָׁם בְּגֵמָרָא לְפֵרוּשׁ רַ״שׁ (ד״ה המבדיל).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

י [יא] **הַמַּבְדִּיל.** עַיֵּן בָּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) שֶׁיֵּשׁ לִחֹשׁ וְלוֹמַר בְּתוֹךְ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וְכוּ׳ בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת כוּ׳ בְּרוּךְ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ. עַיֵּן שָׁם:

[יב] **בָּרְכוּ.** עַיֵּן בָּאֵר הַיֵּטֵב וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה סִימָן תר״א (סק״א) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָאֲבוּדְרָהָם (סדר תפילת שבועות) דִּבְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב אֵין אוֹמְרִים אֲלֵיהוּ הַנָּבִיא וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יְהוּדָה הֶחָסִיד זַ״ל בְּטַעַם אֲמִירַת אֲלֵיהוּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) לְהָבִיא יַיִן מִיּוֹם טוֹב לְחַבְרוֹ מִתִּיר בְּפִסְקֵי תּוֹסְפוֹת כְּשֶׁאָמְרוּ הַקָּהָל בָּרְכוּ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם הַכָנָה וְאַף בְּשֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וְגַם אִז לֹא אָמַר בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ הַמַּבְדִּיל כוּ׳ עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה קֹדֶם הַסְּעֻדָּה. וְלִהָלָכָה וַדַּאי סָפֵק בְּרָכָה לְהַקֵּל. ט״ז (סק״ו) עַיֵּן שָׁם: ח (י) **שֶׁל הַבְדָּלָה.** וְלֹא דְּמֵי לְקִדּוּשׁ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה דִּבְרָכַת הַמָּזוֹן פְּטָרָתוּ, הַבְדָּלָה שֶׁאֵינוֹ צָרִךְ סְעוּדָה. טוּר, עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא):

י (יפ) **הַמַּבְדִּיל.** וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּבְדִּיל עַל הַכּוֹס אַבּוּדְרָהָם (סדר מוצ״ש) ר״ן (פסחים כא. ד״ה הוה). וּבְיוֹם טוֹב שָׁחָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אוֹמֵר הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ. מֹהַר״י וֵיל (סי׳ קצג) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יג): (יכ) **בְּתְפִלָּה.** כֵּיוָן דְּתִקְּנַת עֲרֵבִית רְשׁוּת אֶלָּא דְּקִבְּלוּ עֲלֵיהוּ בְּחוֹבָה וְהִנָּשִׁים לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהוּ בְּחוֹבָה. וְאִם לֹא יוֹדַעַת לוֹמַר הַמַּבְדִּיל, אָסוּר לְהָבִיא מְלָאכָה עַד שֶׁתִּשְׁמַע מִפִּי אַחֵר: (יג) **הַנֵּר.** בְּתְשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל ג׳ סִימָן כ״ה מִתִּיר לִשְׁתּוֹת טִיטו״ן קֹדֶם הַבְדָּלָה דְּלֹא מְלָאכָה הִיא, וְעַיֵּן בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל ג׳ סִימָן ב׳: (יד) **בָּרְכוּ.** הַיְינוּ בְּנָשִׁים כֵּיוָן שֶׁאֵין מְבַדִּילוֹת בְּתְפִלָּה וְגַם אֵינָן בְּקִיאוֹת לוֹמַר הַמַּבְדִּיל נוֹהֲגִין לְהַדְלִיק אַחַר בָּרְכוּ, אֲבָל אֲנָשִׁים אֲסוּרִים עַד אַחַר שֶׁהִבְדִּילוּ בְּתְפִלָּה, וְכֵן הַמִּנְהָג פָּשׁוּט. וּבְזֹהַר בְּמִדְבָּר (דף רמו.) מְחַמֵּיר שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק עַד אַחַר שֶׁרֵי קְדֻשָּׁה אֲבָל טַלְטוּל הַנֵּר שְׁרֵי אַחַר שֶׁהִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה. וְיֵשׁ לְדָרֹשׁ בְּרַבִּים שֶׁיְּלַמְּדוּ בְּנוֹתֵיהֶם שֶׁיֹּאמְרוּ הַמַּבְדִּיל מִפְּנֵי שְׁעוּשְׁיָן מְלָאכוֹת גְּמוּרוֹת שֶׁמְּבַעִירִין עֲצִים וְאֵשׁ וּמְחַמְּמִין מַיִם. מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יז) עַיֵּן שָׁם. מֹהַר״י וֵיל (סוף הל׳ שבת) הָיָה מְקַפֵּל הַשְּׁלִית שֶׁלּוֹ בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי לְהִתְעַסֵּק בְּמִצְוָה בְּהִתְחַלַּת יְמֵי הַחֹל. וְיֵשׁ לוֹמַר ק״ל פְּעָמִים אֲלֵיהוּ הַנָּבִיא קֹדֶם הַהַבְדָּלָה. וְאֵין לוֹמַר שׁוּם פְּסוּקִים וְלֹא פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח

בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּיוֹם טוֹב שָׁחָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, אַחֲרֵי שֶׁוּדַּאי הַבְדָּלָה הוּא עַל שֶׁל יְמֵי הַחוֹל], וּכְמוֹ דְּאִמְרִינַן בַּגְּמָרָא (ק״ו עַמּוּד א׳) דְּאֵין לְהַבְדִּיל רַק עַד יוֹם שְׁלִישִׁי מִשּׁוּם דְּאַחַר זֶה כְּבָר עָבַר הַשַּׁבָּת קֹדֶשׁ שֶׁעָבַר וְתוּ מִקְרֵי יוֹמָא דְּקַמֵּי שַׁבְּתָא דְּלֹהֲבָא, וְעַל כֵּן אֵין לוֹמַר הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל דִּכְבָר עָבַר הַקֹּדֶשׁ, וְאִם כֵּן נִמְּי בְּעִנְיָנֵנוּ אֵיךְ יֹאמַר הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל כֵּיוָן דַּעֲתָה הוּא קֹדֶשׁ וּכְבָר עָבְרוּ יְמֵי הַחוֹל, וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל:

ח * יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ וְכוּ׳. **וְאִם הִבְדִּיל בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה, אָפְשָׁר דִּלְכַלֵּי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת אַחֲרוֹנָה** דִּכְרַכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטְרוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יא)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שְׁתִיַּת הַכּוֹס, וְלֹא לְהַמְתִּין לְבָרֵךְ אוֹתָהּ אַחַר שֶׁיִּסְעֹד וִיבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן: (כט) **שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ.** וְאַף דְּגַבֵּי כּוֹס קִדּוּשׁ פָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּסִימָן רע״ב סָעִיף י׳ דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה אַחֲרֵיהֶן בְּכָל גַּוְנֵי דִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטָרְתּוֹ, קִדּוּשׁ שֶׁאֲנִי שֶׁהִיא צָרִךְ סְעוּדָה, דְּאֵין קִדּוּשׁ אֶלָּא בִּמְקוֹם סְעוּדָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַבְדָּלָה. וְהִנֵּה הֵיכִי אוֹמְרִים הָזֶה הוּא דַּעַת הַטּוּר שֶׁחָלַק בְּסִבְרָא זוֹ שֶׁכָּתְבְנוּ, וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא) שֶׁהוֹכִיחַ דְּהָרא״ש דַּעְתּוֹ כְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם, וְעַל סְבִירָא לַהּ לְחַלֵּק בָּזֶה, וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א דַּעְתּוֹ כְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם, וְעַל כֵּן נִרְאֶה שֶׁאִם לֹא בֵּרַךְ קֹדֶם הַסְּעוּדָה לֹא יְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ:

ט (ל) **לִסְעֹד תֵּכֶף.** אֲבָל (מכ) אִם אֵינוֹ סוֹעֵד תֵּכֶף אֵין צָרִיךְ לְכַסּוֹתוֹ, דְּלֹא שַׁיְּכָה בָּזֶה: (לא) **וְצָרִיךְ לְהַקְדִּימוֹ.** אַף (מג) דְּבָכָאן אֵין לְהַקְדִּימוֹ דְּאָסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַבְדָּלָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁבָּעֲלְמָא הַדִּין נוֹתֵן לְהַקְדִּימוֹ וְאִם כֵּן הֲוֵי בְּזוּי לַפַּת שֶׁיַּקְדִּים לוֹ דָּבָר אַחֵר, לָכֵן יֵשׁ לְכַסּוֹתוֹ: י (לב) **שׁוּם מְלָאכָה.** וַאֲפִלּוּ חֲפָצִים הָאֲסוּרִים מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים [אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז)]: (לג) **קֹדֶם שֶׁיַּבְדִּיל.** הַיְינוּ אֲפִלּוּ מְשַׁתְּחֲשִׁךְ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִבְדִּיל עֲדַיִן, חֹל בְּמִקְצָת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עָלָיו וְאָסְרוּ חַז״ל בְּמְלָאכָה: (לד) **אוֹמֵר הַמַּבְדִּיל.** בַּלְבוּשׁ (ס״ט) אֵיתָא אוֹמֵר בָּרוּךְ הַמַּבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל. וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ נִקְרָא זֶה בְּרָכָה כֵּיוָן שֶׁאֵין אוֹמֵר בָּהּ שָׁם וּמַלְכוּת. וּמֵה שַּׁדֵּי בְּלָשׁוֹן זֶה לְעִנְיַן עֲשִׂיַּת מְלָאכָה, (מד) שֶׁהוּא לְהַכִּירָא בְּעָלְמָא לְלַוּוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ: (לה) **בֵּין הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳.** וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר כָּל הַלָּשׁוֹן שֶׁל הַבְדָּלָה. (מה) וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן אֲכִילָה לֹא מְהַנֵּי עַד שֶׁיַּבְדִּיל הַבְדָּלָה גְּמוּרָה עַל הַכּוֹס (מו) וְגַם בַּתְּפִלָּה: (לו) **בָּלֹא בְּרָכָה וְכוּ׳.** וּבְיוֹם טוֹב שָׁחָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָת אֹכֶל נֶפֶשׁ וְלֹא הִבְדִּיל עֲדַיִן בַּתְּפִלָּה, (מז) אוֹמֵר בָּרוּךְ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת וּמֵתַר בִּמְלָאכָה, (מח) אֲבָל לְעִנְיַן טְעִימָה אָסוּר אֲפִלּוּ הִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה שֶׁאָמַר וַתּוֹדִיעֵנוּ, עַד שֶׁיְּקַדֵּשׁ כַּדִּין: (לז) **שֶׁאֵינָן מַבְדִּילִין וְכוּ׳.** הֵינוּ (מט) שֶׁרָבָן לֹא נֶהֱגוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת: (לח) **אֲבָל הַדְּלָקַת הַנֵּר וְכוּ׳.** הַטַּעַם, (נ) כֵּיוָן דְּמִדְאוֹרַיְתָא בְּלֹא הַבְדָּלָה מֻתָּר בִּמְלָאכָה, רַק תַּקָּנַת חֲכָמִים הוּא שֶׁצָּרִיךְ לְהַבְדִּיל מִקֹּדֶם הַקֹּלוּ בִּמְלָאכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ טָרַח: (לט) **וּמִזֶּה נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג וְכוּ׳.** עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יז) שֶׁמְּפַקְפֵּק מְאֹד עַל מִנְהָג זֶה, וְכֵן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אסור לעשות), דְּמִנַּיִן לָנוּ לְחַלֵּק בֵּין מְלָאכָה לִמְלָאכָה, וְגַם רַבֵּנוּ יְרוּחָם אַפְשָׁר שֶׁלֹּא כִּוֵּן לְהַקֵּל בָּזֶה רַק אַחַר שֶׁהִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה, וְעַל כֵּן מַסִּיק דְּיֵשׁ לְדָרֹשׁ בְּרַבִּים שֶׁיְּלַמְּדוּ בְּנוֹתֵיהֶם לוֹמַר הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל קֹדֶם שֶׁיַּעֲשׂוּ שׁוּם מְלָאכָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אוֹתָן שֶׁמְּבַעֲרוֹת עֲצִים וְאֵשׁ וּמְחַמְּמוֹת מַיִם דְּהֲוֵי מְלָאכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ טָרַח וּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר, (נפ) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) **הָעִקָּר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה.** וּבַעַל

(מא) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״מ מרוטנבורג): (מב) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (מג) **מִלְּבַד** (שבת קנ: ד״ה המבדיל): (מד) רַ״שׁ (ד״ה המבדיל): (מה) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יג): (מו) **אַחֲרוֹנִים. אִם לֹא שֶׁהִתְפַּלֵּל וְשָׁכַח לְהַבְדִּיל, דְּאז יֵשׁ בִּכּוּס לְבַד,** וְכַנַּ״ל בְּסִימָן רצ״ד (ס״א): (מז) מַגֵּן אַבְרָהָם (שם). וְאַף דְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) הֵבִיא בְּשֵׁם פִּסְקֵי תּוֹסָפוֹת שֶׁיֹּאמַר כָּל הַנֹּסַח שֶׁל הַקִּדּוּשׁ וְאַף שֶׁלֹּא יֹאמַר שָׁם וּמַלְכוּת, הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (ס״ק יז) וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ שִׁטִּים (סי׳ ו דיני מוצ״ש סי״ב) וְהַגְּרַ״ז (סי״ז) כֵּלָּם הֶעְתִּיקוּ לִדְיָנָא כְּמַגֵּן אַבְרָהָם בְּשֵׁם מֹהַר״י וֵיל (שו״ת סי׳ קצג), וְעַל כֵּן אֵין לְהַחְמִיר: (מח) פְּשׁוּט:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

סוֹבֵב כָּל מוֹצָאֵי שַׁבָּת כָּל הַבְּאֵרוֹת וּמִי שֶׁפּוֹגֵעַ בּוֹ וְיִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ יִתְרַפֵּא מִכָּל תַּחֲלוּאָיו (כל בו (פס)). וְלֹא רָאִיתִי לְמִנְהָג זֶה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״ג (מ״ו) מִי שֶׁמּוֹסִיף מֵחֹל עַל הַקֹּדֶשׁ אִם מֻתָּר לוֹמַר לְאַחַר שֶׁהִבְדִּיל לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלָאכָה:

ש שֶׁיִּסַּדֵּר שֻׁלְחָנוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א**לְעוֹלָם** (א) יְסַדֵּר אָדָם (ג) [א] **שֻׁלְחָנוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת** (ב) **כְּדֵי לְלַוּוֹת** (ג) **אֶת הַשַּׁבָּת, אֲפִלּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לְכַזַּיִת:**

א שַׁבָּת קי״ט (ע״ב).

שא בְּאֵיזֶה כֵּלִים מֻתָּר לָצֵאת בְּשַׁבָּת וְאֵיזֶה מֵהֶם אֲסוּרִים. וּבוֹ נ״א סְעִיפִים:

א שַׁבָּת קי״ג (ע״א).
ב בְּרָכוֹת ו׳ (ע״ב).

א (א) א**אֵין לָרוֹץ בְּשַׁבָּת** ב**אֶלָּא** אִם כֵּן הוּא לִדְבַר מִצְוָה, כְּגוֹן לְבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ כַּיּוֹצֵא בּוֹ. הַגָּהּ: (ב) וְאָסוּר

בַּאֵר הֵיטֵב

וְלֹא פְּשׁוּם הַקְּטֶרֶת כָּנוֹדָע מֵהָאַ״וֶ זַ״ל, רַק אִם יֵשׁ לוֹ דֶּרֶךְ לְסֵפֶא יֹאמַר פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח. כְּתַב הֶרַשְׁבָּ״א בְּתְשׁוּבָה (ח״א סי׳ קנט), מָה רָאוּ חֲזַ״ל (פסחים נג:) שֶׁקִּבְּעוּ לְבָרֵךְ עַל הָאוֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִשּׁוּם שֶׁהָיָה תְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ, יוֹתֵר מִשְּׁאָר בְּרִיּוֹת זֶה בְּיוֹם פְּלוֹנִי זֶה בְּיוֹם פְּלוֹנִי. תְּשׁוּבָה, לְפִי שֶׁנֶּאֱסַר בְּשַׁבָּת וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת חוֹזֵר לְהֶתֵּירוֹ כְּאִלּוּ נִתְחַדֵּשׁ, וּמְשׁוּם כָּךְ מְבָרְכִין עָלָיו בְּיוֹם כִּפּוּר מִפְּנֵי שֶׁבְּיוֹם נֶאֱסַר וְעָשָׂה נַעֲשָׂה הֶתֵּר:

א (ג) **שֻׁלְחָנוֹ.** פֵּרוּשׁ בְּפָרִיסַת מַפָּה עַל הַשֻּׁלְחָן, וּשְׁאָר מִינִים הַנּוֹהֲגִים אֲצָלוֹ בַּעֲרִיכַת הַשֻּׁלְחָן מְשׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת, וְהַזְּמִירוֹת יְזַמֵּר אַחַר הַבְדָּלָה, עַיֵּן ט״ז (סק״א). וְיֵהָדֵר לֶאֱכֹל מִין מַאֲכָל שֶׁתֹּאַב עָלָיו יוֹתֵר אַף שֶׁהוּא בְּיֹקֶר. וּבִזְמַנֵּנוּ שֶׁמְּאַחֲרִין כָּל כָּךְ בְּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית שֶׁאֵין יְכוֹלִים לֶאֱכֹל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, יְכוֹלִין לְקַיְּמָהּ בְּפֵרוֹת. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳). וּבְאֵלִיָּה זוּטָא (סק״א) כָּתַב, שֶׁמִּמְּתִי שֶׁאִם מַמְשִׁיךְ הַסְּעֻדָּה שְׁלִישִׁית עַד לְאַחַר חֲשֵׁכָה, אֵין צָרִיךְ לֶאֱכֹל עוֹד סְעוּדָה רְבִיעִית בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **שֻׁלְחָנוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ו) בְּשֵׁם מַהַרְשָׁ״א בְּאֻפְּדוֹת שַׁבָּת דַּף קי״ט (ע״ב ד״ה פת) דְּטוֹב לַעֲשׂוֹת דָּבָר מְחֻדָּשׁ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, דְּכַעֵי סְעוּדָה בְּאַנְפֵּי נַפְשֵׁהּ וְלֹא מִשִּׁירַיִם, וְכֵן כָּתַב הָרַמַּ״ע בְּאֵלְפֵּי זוּטָא דְּרֹב אֲבוּהּ לְזַרּוּזֵי לְבָרֵהּ הוּא דַּעֲבִיד עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב (מחזיק ברכה סק״ב) בְּשֵׁם תַּלְמִידֵי הָאַר״י (פרי עץ חיים שער השבת פכ״ד) שֶׁהַנֶּפֶשׁ יְתֵרָה אֵינָהּ הוֹלֶכֶת לְגַמְרֵי עַד אַחַר סְעוּדַת מוֹצָאֵי שַׁבָּת, לָכֵן אֵין רָאוּי לְהַתְעַסֵּק בִּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ אֹכֶל נֶפֶשׁ עַד אַחַר סְעוּדַת מוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְגַם כָּתַב (סק״א) שָׁמִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל פַּת, לְפָחוֹת יֹאכַל פַּת בֵּיסְנִין, וְיִכַּוֵּן לְלַוּוֹת הַשַּׁבָּת וּלְהַשְׁאִיר בְּרָכָה בִּסְעוּדוֹת חל וְיֵאִיר לָהֶם קְדֻשַּׁת שַׁבָּת. וְכָתַב (סק״ה) בְּשֵׁם מַהַרַ״מ זְפוֹתֵא בְּתְשׁוּבָה סִימָן ל׳ שֶׁקִּבֵּל בְּשֵׁם הָאַר״י וְצַ״ל שֶׁאָסוּר לוֹמַר וְדוּי בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד שֶׁיַּעֲבֹר חֲצוֹת לַיְלָה, כִּי עַד חֲצוֹת יֵשׁ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה דַּבָּה (סק״א) בְּשֵׁם שֶׁל״ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נט), מִי שֶׁמַּפְסִיק מִבְּעוֹד יוֹם יַטְרִיחַ לְהַכְרִיז סְעוּדָה זוֹ לְאֲחֵרִים, גַּם יִלְמַד דִּינִים וּמַאֲמָרִים הַשַּׁיְכִים לִסְעוּדָה זוֹ, עַיֵּן שָׁם:

א (ד) **אֵין לָרוֹץ בְּשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן הוּא לִדְבַר מִצְוָה, כְּגוֹן לְבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ כַּיּוֹצֵא בּוֹ.** הַגָּהּ: (ב) וְאָסוּר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

נָפָשׁ (נב) יַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה (סי׳ רצד אות ב) בְּשֵׁם אוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ צ) וְכֵן אִיתָא בַּזֹּהַר (פָּרָשַׁת בְּמִדְבַּר (דף רמו.)) שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק נֵר עַד אַחַר סֵדֶר קְדֻשָּׁה, א]אֲבָל חַזָּן הַכְּנֶסֶת מֻתָּר לְהַדְלִיק נֵר אַחַר שֶׁהִבְדִּיל בַּתְּפִלָּה אוֹ אָמַר בָּרוּךְ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל (נג) מִשּׁוּם כְּבוֹד הַצִּבּוּר שֶׁיּוֹשְׁבִין בַּחֹשֶׁךְ. וְטַלְטוּל הַנֵּר שָׁרֵי לְכַלֵּי עָלְמָא [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז)]. וּלְהָבִיא יַיִן בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (נד) אַחַר שֶׁחָשְׁכָה אַף שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן וְגַם לֹא קִדֵּשׁ אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי, דְּהָא אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מְלָאכָה, רַק מִשּׁוּם הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, וְכֵיוָן שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם שָׁרֵי. מַהֲרִי״ל (סוף הל׳ שבת) (נה) הָיָה מְקַפֵּל הַטַּלִּית שֶׁלּוֹ בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי לְהִתְעַסֵּק בְּמִצְוָה מִיָּד:

א (א) **יְסַדֵּר אָדָם שֻׁלְחָנוֹ וְכוּ׳.** הֵיכִי (ו) לְפָרֵס מַפָּה עַל שֻׁלְחָנוֹ דֶּרֶךְ כָּבוֹד, וְכֵן שְׁאָר דְּבָרִים הַנָּהוּגִים אֲצָלוֹ בַּעֲרִיכַת הַשֻּׁלְחָן, אֲבָל אֵינוֹ מְחֻיָּב לְכַשֵּׁל תַּבְשִׁילִין וּלְהָכִין יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל. (ז) וּמַשְׁמַע בְּגְמָרָא (קיט:) דְּיִקְבַּע סְעוּדָה זוֹ עַל הַפַּת לְכַתְּחִלָּה כְּמוֹ בְּשְׁאָר סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבָּת, (ז) וְגַם מַשְׁמַע דְּטוֹב לְכַתְּחִלָּה לְהַדֵּר אוֹתָהּ בְּבָשָׂר אוֹ בְּשְׁאָר תַּבְשִׁילִין אִם יֵשׁ לוֹ, וְאִם אֵין לוֹ אוֹ שֶׁחוֹשֵׁשׁ לַאֲכִילָה גַּסָּה, כְּגוֹן בַּקִּיץ שֶׁמַּאֲחֲרִין בִּזְמַנֵּנוּ לֶאֱכֹל הַסְּעוּדָה שְׁלִישִׁית סְמוּךְ לָעֶרֶב, יְקַיְּמֶהָ בִּמְזוֹנוֹת אוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּפֵרוֹת: (ב) **בְּדֵי לְלַוּוֹת וְכוּ׳.** דְּכְשֶׁם שֶׁצָּרִיךְ לְכַבֵּד הַשַּׁבָּת בִּכְנִיסָתָהּ, כֵּן הַדִּין (ג) שֶׁאָסוּר לְקַפֵּץ

הַבְדָּלָה בְּתְפִלָּה לֹא צָרִיךְ. **וּבְיוֹתֵר מִזֶּה מִסְתַּבֵּר לְהַמְעַיֵּן בְּרָכֵנוּ יְרוּחָם גּוֹפָא דְּגַם הוּא לֹא הַקֵּל בָּזֶה כִּי אִם אַחַר שֶׁהִבְדִּיל בְּתְפִלָּה, וְגַם אָז אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם בְּהַדְלָקָה וְדוּמָה וְלֹא בְּשְׁאָר מְלָאכָה,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב עָלָיו הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז): (נג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(נד)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ן (סי׳ שפה): **(נה)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) בְּשֵׁם פְּסָקֵי תּוֹסְפוֹת וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יז), אַךְ הַדְּבָרִים שָׁם מְגֻמְגָּמִין קְצָת: **(נו)** מָגֵן אַבְרָהָם (ריש סי׳ ש) בְּשִׁמּוֹ:

א (ה) טַ״ז (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״א): **(ג)** דְּהָא סָתָם סִדּוּר שֻׁלְחָן מְשַׁמַּע עַל הַפַּת, וְעוֹד דְּהָא אָמַר שָׁם מִתְּחִלָּה דְּיִסַּדֵּר שֻׁלְחָנוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְשָׁם הֲלֹא וַדַּאי בְּפַת. וְעוֹד דְּאָמַר שָׁם בְּסָמוּךְ פַּת חַמָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מְלוּגְמָא, וּמַשְׁמַע דְּאַמַּאי נְקִרָא זוֹ קָאֵי: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳): **(ז)** רַשַׁ״י (קיט: ד״ה במוצ״ש): **(ס)** דְּהָא דֶּרֶךְ לְוָיָה הוּא בְּעֵת הַיְצִיאָה וְלֹא אַחַר שֶׁכְּבָר יָצָא, וְהוּא הַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ, שֶׁהֲלֹא עָסַק

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״ט בסוגריים) כתב: ומ״מ צריך ליזהר להדליק אחר שאמר הצבור ברכו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah